

Den lille kirke på hospitalsområdet hvor vi afleverede en stor stak Messi-trøjer.

Situationsbillede fra Ungheni i Moldova. Grøn lada i profil i nedadgående sol.

Roma-ægtepar på rastepads, arbejder på at forvandle store blikplader til et destillationsapparat til tuica, - blommebrændevin.

Engelsktalende ægtepar i færd med at lave vinterferråd i form af grillede auberginer.

Gruppebillede fra den lille hospitalskirke. Fra venstre: Fru Glass-Köhler, Eskil, Dan Damaschin, Marius, samt denne artikels forfatter.

Ung romapige sælger buketter til cafegæsterne ved vores nabobord.

Boder med honning, uldvarer etc. i forbindelse med fejring af St. Panascheva, Moldovas beskytter den 14. oktober. Bagerst ses kulturpaladset i lasi.

Grænsebyen Ungheni er indrammet med cirkel. Vores udgangspunkt for rejsen, rumænske lasi, ligger få km derfra på den anden side af floden Prut.

Grænselandet Moldova

Moldova er navnet på den østlige rumænske provins og så er der republikken af samme navn. Vi besøgte sidstnævnte på en kort visit under vores ophold i Rumænien

der kun fører mod grænsen. Ungheni består af en masse helt lige gader. En blanding af Sovjet-stil boligblokke, få en-familiehuse, butikker, byggeartikler og nydelige grønne områder. Ikke noget egentligt centrum, mere en forvokset landsby hvor man har udvidet det firkantede gadesystem i en uendelighed, i takt med at byen er vokset. Ingen kan oplyse os om der senere er et tog tilbage til Iasi i Rumænien, hvor vi kom fra.

Måske forstår de ikke, hvad vi mener, selvom vi står direkte ved ventesalen og gør vort bedste med fagter og tegn. Folk virker lidt forskrækkede og venter ikke engang på, at man får talt færdigt.

Anbefalinger på vin

I supermarkedet hjælper en yngre mand os på vej med et par anbefalinger på vin. Moldavisk vin har en stor stjerne i de tidligere Sovjet-republikker og 90 procent af eksporten går hertil. Da han er væk, tager en venlig kvinde over og anbefaler en »Negru de Purcari 2015« til 130.- kr., som hendes italienske venner altid beder hende tage med. Det er langt over vores smertegrænse, men hvornår kommer vi til Moldova igen?

Ned i kurven med den. Vi får også lige købt treflasker cognac á 50 cl.. De to af mærket »Kvint« fra udbryderrepublikken Transni-

strien, som ingen har anerkendt og som ligger i det modsatte hjørne af det lille land, men det er en helt anden historie. Cognac (som det ikke må hedde) fra de vinproducerende lande i det sydøstlige Europa, er som regel lidt mere søde og rom-agtige i smagen end dem fra Frankrig.

Det mindst besøgte turistland

Moldova skal være Europas mindst besøgte turistland. Det tror vi på, men vi vil undlade at annoncere landet ud fra et halvdags besøg i en provinsby. Sikker er det dog, at man klart fornemmer, at det er en tidligere Sovjet-republik vi befinder os i, og det er ikke blot på grund af den russiske skiltning, men også byggestilen og rundhåndet brug af blå og grønne farver.

Vi følger en jordvej bag den nydelige butiksgade og kommer til en noget rustik bar for enden af en grusparkeringsplads. Der er ikke megen snak i bardamen, men hun leverer vores øl og sodavand, som vi tager med ud til et simpelt udendørs bordsæt. Herfra kan vi se over til en 30 fods container, som tilsyneladende er beboet. En stor hund ligger bundet udenfor. Lidt derfra er der et offentligt toilet, som man ikke har lyst til at besøge.

Der er stor forskel på det her sted og pæne forretningsgader med velholdte parker kun 30 meter herfra, men det er et godt sted at koble fra. Klokkeren er 19 og mørket har for længst

sænket sig, da vi når tilbage til grænsen. Velkommen til EU og Rumænien står der. Endeløse rækker af lastbiler og personbiler i venteposition. Selvom den lille bus har fortrinsret, går der næsten to timer med nidskær og langsom ekspedition. Havde vi vidst dette, var vi ikke taget af sted. Alle skal ud af bussen og ind i bygningen for at få checket bagagen igennem.

Usædvanlig rumænsk-ortodoks præst

Traditionen tro har vi medbragt en kuffert med 21 kg glemt tøj fra Sejs skole.

Præsten Dan Damaschin står bag en række hjælpeprogrammer for underbemidlede. Han er modtager af tøj.

Der er et værested for fattige mødre og deres børn. En slags SFO-ordning for fattige børn. 30 studerende modtager hjælp for at kunne afslutte gymnasiet, samt tre huse for hjemløse familier. Netop nu er Dan Damaschin i gang med at indsamle midler så der bliver julegaver til børn, der ellers ikke ville få.

Sammen med Raluca, vores 23-årige rumænske kontakt, finder vi den lille kirke, der ligger i et lukket område og er nabo til et stort hospital. Kirken ligner de klostre vi har set tidligere i en mindre udgave. Et lille smølfeslot med et kæmpe tagudhæng. Interiøret er bemalet til sidste kvadrattomme med guld og ikoner.

Børnene hjælper en kvinde med at få tøjet over i nogle affaldssække. Hun bemærker at det er tøj af meget høj kvalitet. Det havde været interessant at møde nogle af de familier der hører til under præstens vinger, men det er også ok, at overlade det til folkene her.

Iasi vrimler med sporvogne. Det koster kun et par kroner pr. person at køre en uendelig lang tur. Det er en af de næsten gratis glæder, som vi synes børnene skal opleve. Selv er jeg også lidt af en entusiast. Det gælder dog kun når jeg er inde i selve køretøjet. Når vi møder sporvogne som bilist, ryster jeg lidt i bukserne hver gang. Der er noget uhyggeligt over, når de kommer skrælende forfra eller bagfra og ikke kan dreje og man lynhurtigt prøver at regne ud i hvad retning skinnerne løber. Vi bestiller en omgang drikkevarer ved en af de få udendørs cafeer. Ved bordet over for sidder tre velklædte damer med en baby. En roma-pige i 13-14 årsalderen med lidt slidt og beskidt tøj og uglet hår går rundt med buketter, som hun forsøger at sælge ved bordene. Damerne modtager blomsterne, som ser meget dyre ud, men så opstår der uenighed om prisen. I stedet for at levere buketterne tilbage, slår de ud med hånden for at få hende til at gå væk og afviser yderligere forhandling. Pigen går modstræbende derfra og tager en stor slurk af et efterladt plasticglas med øl fra nabobordet. Få skridt

hence af fortovet møder hun sin mor (tror vi) og pulser løs på en smøg.

Vi har inviteret Raluca til afskedsmiddag på en restaurant. Hun har bestemt stedet »Bolta rece« (den kolde hvælving) som er beliggende i et gammelt villakvarter ved navn Copou. Et roligt herskabeligt område med træer og parker, som vi aldrig ville have fundet selv. Stedet er bygget i traditionel moldavisk stil med en hyggelig svalegang ud mod gaden og det huser en kælder fuld af vintønder. Det specielle er, at dette er stedet hvor poeter og skribenter plejede at mødes og spise middag og drikke vin, medens de udvekslede ideer og diskuterede sociale og politiske emner som rørte sig i tiden. Den mest kendte forfatterkreds hed Junimea (ungdommen). Nationalpoeten Mihai Eminescu mødtes her med venen Ion Creanga som var novelist. Skribenterne er indrammet som var novelist. Skribenterne er indrammet som var novelist. Skribenterne er indrammet som var novelist.

En oplevelse på en øde rastepads

Senere besøger min søn og jeg en frisør på falderebet. Det er et fast ritual. Den ca. 30-årige frisør har en søster i Vejle. Han har selv været i Danmark en enkelt gang.

Nu er vi så boligløse indtil i aften og beslutter os for at køre ud til en stor rastepads

uden for byen. Her er ingen faciliteter ud over nogle spredte træer og 5 – 6 rustne stationære grill-steder. Drengene har behov for at lege rollespil og komme lidt ud i naturen. Vi parkerer bilen tæt ved et roma-par sidst i 60'erne, hvor manden er smed og slår lidt med hovedet i retning af de to, men tilføjer dog, at de i det mindste ser ud til at arbejde.

Nysgerrigheden vinder

Faktisk larmer det en hel del, men måske er det nysgerrighed, der alligevel gør, at vi vælger at slå os ned omkring 10 - 12 meter fra dem. Konen er i et traditionelt rødt roma-dress med frynser og farvestrålende tørklæde. Manden banker, med sikkert håndslag, tusindvis af små slag på metallet, som langsomt forvandles til en stor rund kedel. Havde det nu været en større flok romaer, der spiste og drak, var jeg sikkert ikke gået derhen. Det er egentlig foljet. De to er rigtig venlige, men det eneste der kommer ud af konversationen er, at vi forstår at det er et destillationsapparat han er ved at lave og nogle gensidige smil, så man kan se alle deres guldtænder.

Et halvt hundrede meter væk til den anden side er et yngre ægtepar ved at grille en hel masse auberginer. De skrælles og hældes ned i en stor plasticspand og kommes senere i fryseren. I løbet af vinteren tager man det så

op lidt efter lidt og blander med mayonaise, løg, salt og peber til en slags salat. Kvinden taler flydende engelsk, da hun er ansat i et firma hvor det er kravet. Manden skuler over til romaerne et stykke derfra. »Shit people!« siger han og slår lidt med hovedet i retning af de to, men tilføjer dog, at de i det mindste ser ud til at arbejde.

Underforstået, modsat dem, der kun tigger eller stjæler. Hans holdning er nok ganske betegnende for holdningen blandt mange rumænere, der oplever romaer som en svulst på landets renommé ude i verden.

Det oversete østland

I løbet af et par timer på en gudsforladt rastepads, har vi fået et lille indblik i en problemstilling, der har en stor plads i den rumænske identitetsfølelse, - et mikrokosmos. Vores stop i udkanten af Iasi får status som en af de oplevelser, som vi ikke ville være foruden. Havde vi fundet en plads i det fjerneste hjørne og passet os selv, var der ingenting sket. Tilbage er blot at køre ud til lufthavnen som er på størrelse med den i Karup, aflevere skodaen og vinke farvel til det spændende og alt for oversete østland Rumænien indtil vi ses igen.

Og tusind tak til Raluca Rosca som har hjulpet os med at finde vej, såvel rent bogstaveligt, men også ind i den rumænske tankemåde.